

A SZOCIALISTA KÖNYVTERJESZTÉSÉRT

Képek a Téli Könyvvásárról

Reszketve, lassan hal el az Egyesült Izzó szirénájának műszak végét jelző tutulása s már vidáman dübörögnek a délutáni műszakosok keze alatt a gépgyártás gépei. Először egyenként, majd egyre sűrűbben özönlenek az üzem dolgozói a kijarat felé.

Kubányi Győző, a gépgyártás sztahanovista esztergályosa, zuhanytól felfrissülten lép ki az öltözőből. Ahogy körülnéz, megakad a szeme Keresztes János marós, a leendő sztahanovista sietős alakján.

— *Keresztes elvtárs* — kiált utána — *nem jössz megnézni, mi van a Horváth Ilonkánál?* — Horváth Ilonka, a fiatal átképzésből lett esztergályos a II. alapszerv könyvpropagandistája. Ma is sorbajárta már a könyvekkel a gépgyártás összes dolgozóit. Most ott serénykedik a műhely közepén álló, könyvekkel megrakott asztainál. Jobbra-balra elhelyezett plakátok hirdetik: itt a Téli Könyvvásár folyik.

— *Gyerünk Kubányi elvtárs. Ugyis már régen elhatároztam, hogy öt fiamat, meg a feleségemet egy-egy szép könyvvel lepem meg karácsonyra. No, meg magamnak is szeretnék venni egy-két szakkönyvet, meg regényt.*

Sokan állják körül a könyvvel teli asztalt. Horváth Ilonka majd ehhez, majd ahhoz a dolgozóhoz fordul. Ismeri ő a gépgyártás valamennyi könyvszerető dolgozóját. A sztahanovista Kubányit és a leendő sztahanovista Keresztest pedig külföldön. Rendszeres könyvvásárlók mindketten.

Bő a választék, nem kis gondot okoz az öt Keresztes-gyerek, meg az ifjú Kubányi könyvének kiválasztása, de közös erővel azért sikerül. A két asszonynak szánt könyv körül már nagyobb gondossággal kell eljárni. Keresztes felesége az Izzóban, Kubányiné az Elzetben dolgozik. Könyvszerető asszonyok — nem mindegy hát, hogy mi lesz az ajándékkönyv. No, de Ilonka segítségével megvan ez is. Magas könyvhalom áll már előttük. Közben a műhely dolgozói köszönnek oda, beszélgetnek a két eiismerten jó dolgozóval.

— *Szabadság, Kubányi elvtárs* — köszön rájuk a gépgyártás egyik ifjúmunkása. *Megint könyvet veszt* — s érdeklődve lép közelebb — *Popov: Acél és salakja?*

— *Igen, de nem ezt veszem meg. Ez már rég megvan otthon. Ez volt az én tan-könyvem. Popov, Gorelik könyvének, meg a többi jó olvasmányok nagy része van abban, hogy sztahanovista lettem. Most újabb könyveket veszek* — s mutatja az egymásra rakott Sztálin-életrajz, Tőke, 16 év fegyházban, a gyerekeknek vett Matroszov-kötelet, a Vas- és fémipar sorozat egy kötetét és Hornung: Köszörlés című könyvét. *Horváth elvtársnő ajánlotta* — emeli fel a két szakkönyvet — *ezekből nagyon sokat tanulhatok. Kell is, mert nem akarok megállni a mostani 180%-nál. S mert közben Keresztes is kiválasztotta a Marómegmunkálás alapjai és a Gyorsmarás című szakkönyveket, meg a Megvaiótsult álmok című regényt, összeszámoltatják a könyveket. Kubányi 150,—, Keresztes 110,— Ft értékű könyvvei a kezében elkészönnnek s indulnak hazafelé.*

Keresztes János lassan, hallgatva ballag Kubányi Győző mellett. Gondolkozik. Kubányi elhangzott szavaira gondol, majd önmagába néz. Bizony, más ember lett ő is, mióta rendszeresen olvas. Kedvvel, öntudattal — eredményesebben dolgozik. S ahogy elhaladnak a versenytábla előtt, ahol ott áll: Keresztes János 150%, először jóieső büszkeséggel a táblára néz, majd a kezében vitt könyvcsomagra s utána ismét a 150%-ra. Elmosolyodik, úgy inkább csak jólesőn — befelé. Ma már ő is érti a kettő közötti összefüggést.

* * *

Nézd Pisti, jaj de szép! — cseng gyöngyöző kacagástól kísérve a négy-ötéves barna kisfiú hangja. Két pöttöm markában féltő szeretettel forgatja az „Allatmesék” című, gyönyörű színekben pompázó leporellót. Pisti nagysebesen lerakja a szorongatott könyvet. s máris csillogó szemmel hajói Jancsika felfedezése fölé.

— *Nézd, elefánt! Mutasd! Zuhanyozza a kisfiát* — s ismét felcsendül kacagástk.

— *Hajtsd tovább* — eseng Pisti hangja. Együtt próbálják, de csak egyet sikerül lapozni. Llnézem őket, ahogy erőlködve tovább próbálgatják. Végre megfejtik a huncut

leporelló lappezásának titkát s Jancsi két rövidke karja serény igyekezettel húzza-húzza a leporelló-„harmonikát”.

— *Fogd a végét Pisti* — kiált a csöpség az eléjétároló gyönyörű színektől megmámorosodott hangon. Hiába, rövid az ő két karja még. Most már ketten húzzák, egyre távolabbra topogva egymástól. Körülöttük önfeledt derűvel, a gyerekek izgalmán mosolygó felnőttek egész erdeje áll a budapesti 13. sz. Rózsavölgyi Allami Könyvesboltban. Ketten is ugranak segíteni, s az egyik „komoly” felnőtt két karját szétlátva tartja Jancsi és Pisti elé a kirágában nyomott szívárványszínű mesekönyvet. — *Jaj, oroszlán — Nézd, a kutyus* — kiáltoz felváltva a két gyerek. Vitába szállnak, mert Pisti cicának véli a tigris s Jancsi „szaktudása” megcsorbítását látja Pisti makacs erőlködésében. A verseket felolvasó bácsihoz fordulnak hát, aki eme salamoni ítélettel dönti el a vitát. — *Van itt cica is, de az itt a másik oldalon van — látod! Ez itt — igazad van Jancsi! — tigris és nem cica.* Ebbe aztán a csöppségek is belenyugszanak.

A könyvesboltban egyébként ezer apró szín kívánczok megöröklítésre. Straub elvtárs, a bolt szortimentere, aki 40 éve dolgozik a szakmában, boldog nevetéssel mondja: *Mióta a szakmában dolgozom, nem láttam még soha ilyen érdeklődést a könyvek iránt. A környék lakói, az errefjáró dolgozók valósággal egymásnak adják a kilincset* — mondja két könyvvásárióval folytatott beszélgetés rövid szünetében. — *Még nem érte el a Téli Könyvvásár forgalma a csúcspontját, de naponta átlag 5—600 vevő fordul meg náunk* — mondja Ipperné elvtársnő, a bolt vezetője. *Sokatmondók ezek a számok, kultúrforradalmunk előrehaladásáról festenek nagyszerű képet. Nézz elvtárs — fordul felém ismét — valóságai ostromolják a kiszolgálókat.* S máris egy 16 év körüli diáklányhoz fordul, aki elmerült szeme után Mikszáth Különös házasság-át és Neruda: Ebredj favágó-ját kéri. — *Ezt magamnak vettem* — teszi hozzá magyarázólag — *most kérek valami jó ajándékkönyvet 14 éves öcsém számára.* Újabb szemle következik az eléjérakott könyvek fölött. Látszik arckifejezésén, hogy nehéz a sok szép könyv közül a választás. Néhány könyvet oldalra rak — ezek már megvannak kis könyvtárában. De most Liksztanov, Voinich, vagy Kettlinszkaja könyve legyen-e? Komoly megfontolást igényel, vezjön ne maradjon-e Gárdonyi Egri csillagok-jánál, vagy a Sirály-nál. S talán azért, hogy a vívódásnak véget vessen, talán mert rájött, hogy bármelyiket választja, helyesen választ, boldogan mosolyogva, mégis egy íci-pici sóhajt elfojtva, felemeli közülük a Sirályt, majd hirtelen elhatározással még Voinich Bögölyét is. Utánanézek. Hóna alatt a négy könyvvel büszkén, boldogan lép ki az üzletből, ahol többhelyütt elhelyezett gramofonok zenéjétől körülfolyna vidáman, népünk kulturális fejlődéséről nagyszerű tanúbizonyságot téve zajlik tovább a Téli Könyvvásár.

* * *

Kálócsa kis község a délzalai dombok alján. Senki se higgye azért, hogy itt nem pezseg ugyanolyan elevenességgel az élet, mint bárhol másutt ebben az országban. De még mennyire! Menjen csak el az ideitévedt látogató a földművelésszövetkezeti boltba s nézzen ott körül. Az ország többkeznyi városával, falujával, üzemével egyidejűleg folyik itt is a Téli Könyvvásár.

A „bót” könyvpultja előtt kisebb csoport áll. Éppen most fejezte be a könyvvásárlást a hatvanat taposó Konya Lajos bácsi. „Négyzetes kukoricaültetés” — betűzi a könyv címét kissé oldalt álló, szintén már jócskán deresedő komája.

— *Hallod-e Lajos, hát miért pont ilyen „tanulmányos” könyvet vettél? Miért nem valami szép történetet?* — kérdezi Lajos bácsitól.

— *Tán könyvből akarja Lajos bátyám megtanulni azt, amit vénségéig a saját esza után csinált?* — ugratja inkább szeretettel, semmint hetyke göggel a könyv tulajdonosát egy fiatalabb gazda. Lajos bácsi fensőbbeségesen körülnéz, majd egyenesen hozzáfordulva azt mondja:

— *Nézd, Sándor öcsém, én már megértem a hatvanat, de még mindig fiatalnak tartom magam ahhoz, hogy okos dolgot tanuljak. Mert azt mondom Neked, tavaly sem jártam volna meg a kétféle olajos maggal, ha előbb olvasom azt a könyvet, amelyik az olajos magvak termeléséről szól. Hisz emlékeztek, hogy a ricinusom fényesen bevált, bő termést adott, a másik olajosnövény meg még a beleölt pénz sem adta vissza. Mit tudtam én még akkor — hisz csak ennek a könyvnek az elolvasása után jöttem rá, hogy amelyik föld jó a ricinusnak, azon nemigen terem meg a többi olajosmagféle. Hát látod, sose tudhat eleget az ember. Ezért tanulom én könyvből azokat a dolgokat, amiket egész életemben a saját fejem után csináltam. S látva a többiek helyeslő bólogatását, mintegy nyoinatékként ismélti meg — hát ezért!*

Tóth A.